

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. mevrouw dr. G. Uslu
Postbus 16375
2500 BJ S-GRAVENHAGE

Datum	Onderwerp		
31 oktober 2022	Advies begroting RPO 2023		
Uw kenmerk	Ons kenmerk	Contactpersoon	Doorkiesnummer
	917497 / 919430		

Geachte mevrouw Uslu,

1. In deze brief treft u de opmerkingen aan van het Commissariaat voor de Media op de begroting van de stichting Regionale Publieke Omroep (hierna: RPO) en de individuele begrotingen van de dertien regionale publieke media-instellingen (hierna: RPMI's) voor het jaar 2023.
2. Omdat de begrotingen van de RPO en de RPMI's op grond van de Mediawet 2008 deels verschillende elementen dienen te bevatten, zijn de opmerkingen over de begrotingen van de RPO enerzijds en de RPMI's anderzijds gesplitst weergegeven.

A. Algemeen

Concessiebeleidsplan 2017-2025 "Liefde voor de regio"

3. Het Concessiebeleidsplan 2017-2025 "Liefde voor de regio" is in 2021 tussentijds geëvalueerd. De resultaten zijn verwerkt in een verdieping en aanscherping van het concessiebeleidsplan. In juni van dit jaar heeft de RPO deze gepubliceerd met daarin de strategische prioriteiten tot 2025. Het Commissariaat heeft in het advies bij de begroting van 2022 te kennen gegeven hierover op verzoek van uw departement te zullen adviseren. Op grond van artikel 2.60, tweede lid, van de Mediawet, had dit ook voor de hand gelegen. Het Commissariaat is dan ook verbaasd dat hij geen verzoek van uw departement heeft ontvangen om hierover te adviseren.

Herbezinning op het systeem

4. In ons advies op de begroting van de RPO voor 2022 heeft het Commissariaat een aantal ontwikkelingen geschetst die vragen om een meer fundamentele herbezinning op de regionale en lokale publieke omroepen. Het onlangs gepubliceerde onderzoek 'De staat van de lokale nieuws en informatievoorziening 2022' van het Commissariaat en de verdere samenwerking van de regionale en lokale omroepen het afgelopen jaar onderschrijven wat ons betreft eens te meer de noodzaak hiervan van. In 2023 zal het Commissariaat dan ook een reflectie op het regionale en lokale mediabestel doen. Daarmee dragen wij vanuit onze missie bij aan de beleidsvorming door uw departement en andere stakeholders.
5. In het onderstaande geven wij onze opmerkingen bij de begrotingen van zowel de RPO als de RPMI's weer.

B. Opmerkingen bij de begroting van de RPO

Algemeen

6. In de huidige begroting wordt voor veel onderwerpen teruggekeken in de tijd. Volgens het Commissariaat is de begroting vooral bedoeld om vooruit te kijken en dient het jaarverslag om terug te blikken. Het Commissariaat adviseert de RPO om zich in toekomstige begrotingen te beperken tot een vooruitblik en duidelijk aan te geven wat de doelstellingen voor het komende begrotingsjaar zijn.
7. Als bijlage bij de begroting is een overzicht opgenomen van de activiteiten van de RPO. Uit dit overzicht blijkt hoe de RPO invulling geeft aan de taken die in de wet zijn vastgelegd. In de begroting mist echter de koppeling tussen de activiteiten van de RPO aan de uitgaven van de RPO.

Innovatie en ontwikkeling

8. Uit de aanscherping en verdieping van het Concessiebeleidsplan en de begroting blijkt dat de regionale omroepen in 2022 een innovatiekalender opstellen. Het Commissariaat vindt het een positieve ontwikkeling dat hiermee de plannen voor innovatie concreet worden gemaakt en worden vastgelegd. Het Commissariaat is benieuwd welke innovatie en ontwikkeling voor de jaren 2023 en verder gepland en gerealiseerd gaan worden.
9. Het beschreven initiatief om in 2023 een gemeenschappelijk transformatielab op te richten om te kunnen experimenteren met innovaties, klinkt als een goed initiatief om de innovaties vorm te geven.

Bereik en distributiestrategie

10. Bij de rapportage over het bereik valt op dat gesproken wordt over jaarbereik. Er wordt echter niet toegelicht wat hiermee wordt bedoeld. Voor het juist interpreteren van de cijfers is dit wel relevant.
11. De RPO streeft naar een toename van het bereik gedurende de looptijd van het Concessiebeleidsplan. Het Commissariaat is benieuwd hoe deze doelstelling, gelet op de historische ontwikkeling van de bereikcijfers, zal worden gehaald.

Wettelijke eisen begroting

12. Het Commissariaat heeft de begroting van de RPO binnen de wettelijke termijn ontvangen. Door het op de website publiceren van de begroting heeft de RPO bovendien voldaan aan de wettelijke verplichting om te begroting openbaar te maken.
13. Op grond van artikel 2.169a lid 2 van de Mediawet 2008 dient de begroting van de RPO in ieder geval te bevatten:
 - a. een beschrijving van de wijze waarop door de RPO en de regionale publieke media-instellingen invulling wordt gegeven aan het voorgenomen media-aanbod op de verschillende aanbodkanalen, met in achtneming van het bepaalde bij of krachtens deze wet;
 - b. een overzicht van aard en aantal van de aanbodkanalen;
 - c. de financiële middelen die voor het volgende kalenderjaar nodig zijn om de voornemens met betrekking tot de regionale publieke mediadienst te verwezenlijken en een raming voor de daarop volgende vier jaar;
 - d. een toelichting op de onderscheiden onderdelen en begrotingsposten, en;
 - e. een beschrijving van de samenwerking met de landelijke en lokale publieke media-instellingen en anderen.

a. Voorgenomen media-aanbod

14. De regionale omroepen benoemen in de begroting de toenemende polarisatie in de samenleving. In de begroting staat: "*door het innemen en uiten van extreme standpunten komen groepen mensen tegenover elkaar te staan. In dat krachtenveld moeten juist omroepen vanuit hun onafhankelijke journalistieke rol aandacht besteden aan de verschillende partijen met oog voor verbindende elementen in de regio.*" Hoewel het verbinden van mensen niet expliciet wordt benoemd in de publieke mediaopdracht, is het

Commissariaat het met de regionale omroepen eens dat zij daarin een belangrijke rol kunnen vervullen. Belangrijk hierbij is wel dat de regionale omroepen invulling geven aan de wijze waarop zij oog hebben voor de verbindende elementen in de regio.

b. Overzicht aard en aantal aanbodkanalen

15. De RPO heeft in de begroting van 2021 twee nieuwe aanbodkanalen aangevraagd voor RTV Drenthe: Radio Dreefts en Bluesradio Drenthe. Daarnaast heeft de RPO in de begroting van 2022 de beëindiging van het aanbodkanaal Overuit van RTV Oost aangevraagd. Beide procedures zijn nog niet afgerond. Het Commissariaat heeft reeds in het najaar van 2021 geadviseerd over de nieuwe aanbodkanalen van RTV Drenthe.

c. Financiële middelen en toelichting

16. De totale begroting van de RPO neemt in 2023 toe tot € 4.941.673 (2022: € 1.145.811). De begroting bestaat uit drie delen, te weten:
- een bijdrage van het ministerie van € 1,8 miljoen (2022: € 0,85 miljoen);
De RPO is voor de uitvoering van de wettelijke taken als gevolg van de afgesloten prestatieovereenkomst additioneel bekostigd. Daarnaast is er een extra bijdrage vanwege dubbele transmissiekosten vanwege DAB+ voor de dertien regionale omroepen.
 - bekostiging Werk aan Uitvoering (WaU) van € 2,8 miljoen. De RPO neemt, als ZBO, deel aan het programma WaU van OCW Open, om invulling te geven aan de handelings-perspectieven toekomstbestendige dienstverlening en versnelling van de digitale agenda. Het programma heeft een looptijd tot en met 2031 waarna de bekostiging stopt en de activiteiten duurzaam moeten zijn opgenomen in de reguliere bekostiging van regionale omroepen.
 - een bijdrage van de gezamenlijke RPMI's van € 0,3 miljoen (2022: € 0,3 miljoen).
17. De RPO heeft in zijn activiteitenplan voor 2023, net als in 2022, maatregelen opgenomen die de doelmatige inzet van middelen bij de RPO en de individuele RPMI's moet bevorderen. Welke van of in welke mate deze maatregelen al eerder zijn toegepast is onduidelijk, ook de (beoogde) resultaten ervan. Het Commissariaat acht het belangrijk dat de RPO en de RPMI's gezamenlijk doelstellingen en een tijdpad aan deze maatregelen koppelen, zodat er verantwoording over het bevorderen van doelmatigheid kan worden afgelegd.
18. De regionale omroep schetst in de begroting een dilemma betreffende de distributiestrategie en het bereik. Zij geeft aan dat er geen kanalen kunnen worden afgestoten zonder bereik te verliezen, maar dat tegelijkertijd het online aanbod en het aantal te bedienen social media aan belang toenemen.
19. Met op zijn best dezelfde financiële middelen moeten steeds meer kanalen - op een eigen wijze - worden bediend om publiek daar maximaal te bereiken. Hier tegenover wordt gesteld dat nadere analyse van de data nodig is om de cross mediale benadering en de distributiestrategie te optimaliseren. Dit wordt ondersteund door de gezamenlijke datagroep.
20. Een voorbeeld betreft de stijging van het aantal mensen dat geen voorkeur heeft voor een bepaald kanaal. Het lijkt erop dat de voorkeur van het publiek voor één bepaald kanaal voor bijvoorbeeld nieuws afneemt. Het lijkt erop dat de korte berichten online even zeer gewaardeerd worden als de verdieping op radio en tv. Tegelijkertijd groeien de kanalen naar elkaar toe, omdat video en audio ook online worden aangeboden.
21. Gezien het belang van online (aanbodkanalen) voor de toekomst van de regionale publieke omroep, merkt het Commissariaat op dat het wenselijk is om een meerjarenplanning te maken, met daarin koppeling tussen activiteiten en begrote kosten. De innovatiekalender (randnummer 8) gericht op innovatie en ontwikkeling voor de jaren 2023 en verder, is hiervoor een belangrijk uitgangspunt. De toegevoegde waarde van de huidige meerjarenbegroting is in dit opzicht zeer beperkt.

d. Samenwerking

22. In de begroting worden verschillende samenwerkingen uitgewerkt. Hieruit blijkt ook dat de samenwerking tussen de NOS en de regionale omroepen het komend jaar wordt uitgebreid. Het Commissariaat staat hier positief tegenover.
23. Het innovatieplatform GROE&I wordt vanuit de Subsidieregeling samenwerking en innovatie RPMI's, die sinds 1 april 2019 door uw departement is opengesteld, gestimuleerd. Het is de bedoeling dat de begroting van Regiogroei vanaf 2024 volledig door de omroepen zelf gedekt worden.

C. Opmerkingen bij de bekostigingsaanvragen van de RPMI's

Algemeen

24. Op grond van artikel 2.170 lid 4 van de Mediawet 2008 dienen de begrotingen van de RPMI's te zijn afgestemd op de begroting van de RPO over dezelfde periode. De RPMI's hebben een totale bekostiging aangevraagd van € 166.000.981 (2022: € 162.352.548).

Verplichte onderdelen begrotingen RPMI's

25. Alle verplichte onderdelen zijn door alle RPMI's opgenomen. De begrotingen van de RPMI's dienen op grond van artikel 9b van de Mediaregeling in elk geval de volgende onderdelen te bevatten:
- een beschrijving van de wijze waarop door de regionale publieke media-instelling invulling wordt gegeven aan het voorgenomen media-aanbod;
 - een raming van de financiële middelen die voor het volgend kalenderjaar nodig zijn om het voorgenomen media-aanbod te verwezenlijken en een raming voor de daarop volgende vier jaar;
 - een toelichting op de onderscheiden onderdelen en begrotingsposten;
 - een beschrijving van de samenwerking met landelijke en lokale publieke media-instellingen en anderen; en
 - een toelichting op voorgenomen investeringen, leningen of onttrekkingen van reserves.

Toelichting op de onderscheiden onderdelen en begrotingsposten

26. De toelichting op de begrote baten en lasten geeft, zoals wij vorig jaar reeds opmerkten in het kader van de Begroting 2022, nog steeds onvoldoende inzicht, vooral voor wat betreft de koppeling tussen de activiteitenplannen en de middelen. Niet toegelicht wordt hoeveel geld wordt ingezet voor wat de regionale omroepen willen bereiken zoals beschreven in het activiteitenplan.
27. Het Commissariaat adviseerde in het kader van de Begroting 2022 om de RPO een coördinerende rol te laten spelen gericht op een eenduidige opzet van de toelichting inclusief koppeling tussen doelen en middelen - mede vanuit het oogpunt van het bevorderen van de doelmatigheid. Wij zien nog geen voortgang op dit punt.
28. In de Begroting 2023 staat derhalve onvoldoende centraal welke keuze de regionale omroepen maken bij de verdeling van middelen, en waarom. De ontbrekende koppeling van activiteiten met middelen, maakt het (achteraf) moeilijk te beoordelen of de regionale omroepen voldoende sturing geven aan de (continuïteits-)doelstellingen. Voor de toekomst van het publieke bestel is van groot belang dat transparant wordt gemaakt wat de regionale omroepen willen bereiken, en tegen welke investering.

D. Tenslotte

29. Wij vertrouwen erop u met deze opmerkingen bij de Begroting 2023 van dienst te zijn geweest.

Hoogachtend,
COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA,

Amma Asante MA
Voorzitter